



Hrvatski prijevod i prilagodba ljestvice za procjenu svrbeža u 5 koraka

Croatian translation and adaptation of the 5-D Itch scale

Vibor Šeša¹ , Kristian Lewis², Viktor Domislović¹, Iva Košuta³, Maja Sremac¹, Anna Mrzljak^{1,4}

¹Referentni centar za kronične bolesti jetre, Zavod za gastroenterologiju i hepatologiju, Klinika za unutarnje bolesti, Klinički bolnički centar Zagreb

²Odjel za standardni hrvatski jezik, Institut za hrvatski jezik, Zagreb

³Odjel za intenzivnu medicinu, Klinika za unutarnje bolesti, Klinički bolnički centar Zagreb, Zagreb

⁴Medicinski fakultet, Sveučilište u Zagrebu, Zagreb

Deskriptori

SVRBEŽ – dijagnoza, etiologija;
INDEKS TEŽINE BOLESTI;
ANKETE I UPITNICI;
PRIJEVODI; HRVATSKA

Descriptors

PRURITUS – diagnosis, etiology;
SEVERITY OF ILLNESS INDEX;
SURVEYS AND QUESTIONNAIRES;
TRANSLATIONS; CROATIA

SAŽETAK. *Uvod:* Svrbež je čest simptom povezan s različitim medicinskim stanjima koji ozbiljno utječe na kvalitetu života (KŽ) te negativno utječe na raspoloženje, kvalitetu spavanja, radnu sposobnost i društveno funkcioniranje. 5-D ljestvica za procjenu svrbeža jednostavan je upitnik koji se može primijeniti na različite bolesti za procjenu svrbeža. Slični alati nisu dostupni na hrvatskom jeziku. Cilj ovog istraživanja bio je prevesti i kulturno adaptirati hrvatsku verziju 5-D ljestvice svrbeža za primjenu u hrvatskom govornom području. *Materijali i metode:* Elman i suradnici razvili su 5-D ljestvicu svrbeža za englesko govorno područje. Obuhvaća pet kategorija – stupanj, trajanje, tijek, smanjenu sposobnost i raspodjelu, a temelji se na pitanjima s višestrukim odgovorima. Tijekom prevođenja i adaptacije upitnika pridržavali smo se protokola, tj. smjernica Sousa i suradnika. *Rezultati:* Većina riječi prevedena je izravno bez modifikacija. Nekoliko riječi zahtijevalo je prilagodbu kako bi se ljestvica uskladila s jezičnim i kulturnim kontekstom hrvatskog jezika; naziv ‘scale’ (mjerilo) zamijenjen je s ‘ljestvica’; ‘direction’ (smjer) promijenjen je u ‘tijek’; ‘disability’ (invalidnost) zamijenjeno je s ‘nesposobnost’; ‘thighs’ (natkoljenice) zamijenjeno je s ‘bedra’; ‘lower legs’ (donje noge) zamijenjeno je s ‘potkoljenice’. Konačna verzija hrvatskog prijevoda 5-D ljestvice svrbeža nosi naziv „Ljestvica za procjenu svrbeža u 5 koraka”. *Zaključak:* Ljestvica za procjenu svrbeža u 5 koraka višedimenzijski je alat za procjenu svrbeža primjenjiv na različite populacije. Ljestvica je prevedena na hrvatski jezik i prilagođena uporabom standardnog postupka prijevoda / povratnog prijevoda. Hrvatska verzija ljestvice potencijalno može biti koristan alat za procjenu svrbeža u kliničkim studijama i praksi.

SUMMARY. *Introduction:* Pruritus is a frequent symptom associated with various medical conditions that seriously affect the quality of life (QOL) and negatively impact one’s mood, sleep quality, work, and social functioning. The 5-D Itch Scale is a user-friendly questionnaire applicable across various diseases to evaluate pruritus. There are no similar tools in Croatian. Our aim was to produce a linguistically adapted Croatian version of the 5-D Itch Scale to be used in the Croatian-speaking area to evaluate pruritus. *Material and Methods:* 5-D Itch Scale was developed for the English-speaking population by Elman et al. It consists of five domains: duration, degree, direction, disability and distribution, and is based on multiple-choice questions. The protocolized translation process (translation/back-translation) was followed according to the Sousa et al. *Results:* Most items were translated directly without modification. A few items required modification to adapt the scale to the Croatian linguistic and cultural context; the term “scale” (“mjerilo”) was replaced with “ljestvica”; “direction” (“smjer”) was changed to “tijek”; “disability” (“invalidnost”) was replaced with “nesposobnost”; “thighs” (“natkoljenice”) was replaced with “bedra”; “lower legs” (“donje noge”) was replaced with “potkoljenice.” The final version of the Croatian translation of 5-D Itch Scale is entitled “Ljestvica za procjenu svrbeža u 5 koraka”. *Conclusion:* The 5-D Itch Scale is a patient-related outcome measure instrument to assess pruritus in different patient populations. 5-D Itch Scale was translated and adapted into Croatian using the standard translation/back-translation procedure. The Croatian version may be a useful tool for evaluating pruritus in the Croatian-speaking population in clinical studies and practice.

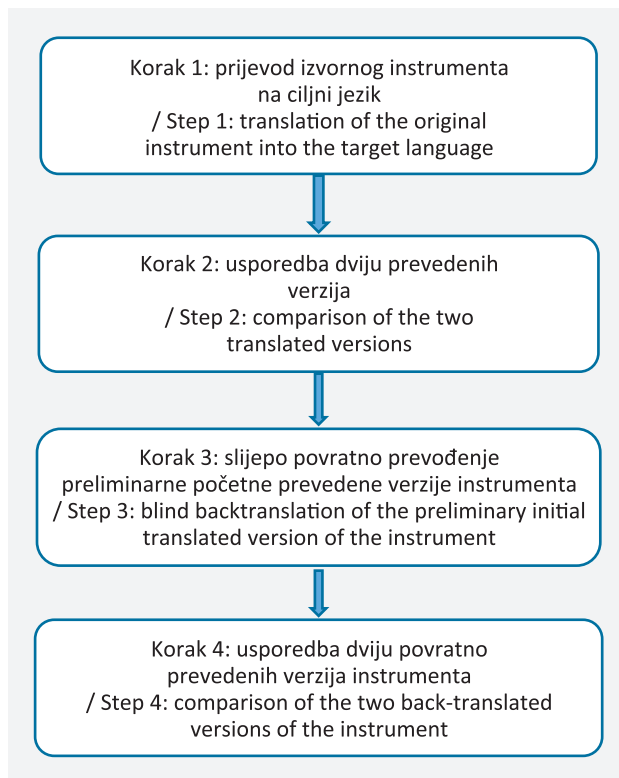
Svrbež je čest simptom povezan s različitim medicinskim stanjima, uključujući dermatološke poremećaje, kronične bolesti jetre, metaboličke bolesti i druge. Kao subjektivni simptom svrbež je izazovno kvantificirati. U kontekstu kroničnog svrbeža potrebno je uzeti u obzir više čimbenika: trajanje, početak, tijek, intenzitet i karakter. Također je nužno procijeniti i neizravni utjecaj na kvalitetu života, psihološke posljedice, poremećaj sna, radnu sposobnost i utjecaj na društvene aktivnosti. Za mjerenje svrbeža i njegovih

sekundarnih učinaka razvijeno je više upitnika. Jedan od najčešće korištenih instrumenata je vizualno-analogni ljestvica (VAS)¹ koja, kao jednodimenzijski instrument, procjenjuje isključivo intenzitet svrbeža.

Adresa za dopisivanje:

Vibor Šeša, dr. med., <https://orcid.org/0000-0002-4725-5727>,
Zavod za gastroenterologiju i hepatologiju KBC-a Zagreb, Kišpatićeva 12, 10000 Zagreb,
e-pošta: viborsesa1@gmail.com

Primljeno 24. rujna 2025., prihvaćeno 14. siječnja 2026.



SLIKA 1. KORACI U PREVOĐENJU I PRILAGODBI 5-D LJESTVICE ZA SVRBEŽ NA HRVATSKI JEZIK PREMA SMJERNICAMA SOUSE I SURADNIKA (5)

FIGURE 1. STEPS IN TRANSLATION AND ADAPTATION OF 5-D ITCH SCALE INTO CROATIAN ACCORDING TO GUIDELINES BY SOUSA ET AL. (5)

Kako bi se nadvladala ta ograničenja, Darsow i suradnici razvili su *Eppendorf Itch Questionnaire* (EIQ)², dok su Yosipovitch i suradnici predstavili *Questionnaire for the Assessment of Pruritus*³. EIQ obuhvaća subjektivno iskustvo svrbeža putem opsežnog popisa senzornih i afektivnih deskriptora, dok navedeni *Questionnaire for the Assessment of Pruritus* uključuje i procjenu njegova utjecaja na kvalitetu života. Unatoč korisnosti, oba upitnika zahtijevaju veću količinu vremena za ispunjavanje te ne omogućuju kvantitativno praćenje svrbeža tijekom vremena, što otežava evaluaciju učinka liječenja i promjena u intenzitetu svrbeža i njegovim posljedicama. Kako bi se prevladala ta ograničenja, razvijena je 5-D ljestvica za svrbež, koja uključuje ključne varijable poput vremenskih promjena, primjenjivosti na različite bolesti, jednostavnosti ispunjavanja te višedimenzijskog obuhvata svrbeža i njegova učinka na kvalitetu života.⁴ Ova ljestvica odabrana je za prijevod i kulturnu adaptaciju na hrvatskom jeziku radi potencijalne primjene u procjeni svrbeža u bolesnika s kroničnim bolestima jetre, uz kasniju potencijalnu psihometrijsku validaciju. Prema dostupnim podacima autora, na hrvatskom jeziku trenutačno ne postoje slični alati za procjenu svrbeža.

Materijali i metode

5-D ljestvica za svrbež

5-D ljestvica za svrbež razvijena je kao sažet, ali multidimenzijski instrument osmišljen za primjenu u kliničkim ispitivanjima. Obuhvaća pet kategorija: stupanj, trajanje, tijek, utjecaj na sposobnost i raspodjelu. Smatra se pouzdanim multidimenzijskim instrumentom za procjenu svrbeža, validiranim u bolesnika s kroničnim svrbežom, s potvrđenom osjetljivošću na promjene tijekom vremena.⁴ Kategorija raspodjele uključuje 16 mogućih mjesta svrbeža. Kategorija smanjene sposobnosti uključuje četiri pitanja o utjecaju svrbeža na svakodnevne aktivnosti: na san, slobodno vrijeme / društvene aktivnosti, kućanske poslove i obveze te posao / školu. Izvorni autori 5-D ljestvice za svrbež odobrili su njezin prijevod na hrvatski jezik.

Postupak

U skladu s međunarodnim smjernicama za razvoj i prevođenje PRO (engl. *patient-reported outcomes*) instrumenata, poput preporuka ISPOR Task Forcea i Svjetske zdravstvene organizacije (WHO), primarni je cilj ovog postupka bio osigurati da hrvatska verzija 5-D ljestvice zadrži konceptualnu jednakovrijednost izvorniku te da bude razumljiva, kulturno prikladna i primjenjiva u ciljnoj populaciji. Proces prevođenja i kulturne adaptacije nastojao je postići četiri ključne dimenzije jezične ekvivalentnosti:

- *semantičku ekvivalentnost*, koja podrazumijeva očuvanje izvornog značenja pojedinih riječi i izraza;
- *tehničku ekvivalentnost*, odnosno prilagodbu formata, uputa i strukture pitanja tako da budu jednako funkcionalni kao u izvorniku;
- *konceptualnu ekvivalentnost*, kojom se osigurava da su simptomi i pojmovi relevantni i prepoznatljivi u hrvatskom zdravstvenom i kulturološkom kontekstu;
- *iskustvenu ekvivalentnost*, koja se odnosi na to da iskustvo koje bolesnik opisuje putem instrumenta bude usporedivo s iskustvom bolesnika u originalnom kulturnom okruženju.

Ovi kriteriji korišteni su kao vodič tijekom svih koraka prijevoda – od izravnog i povratnog prevođenja do pregleda stručnog panela – kako bi se postigla maksimalna vjerodostojnost i upotrebljivost hrvatske verzije ljestvice.

Nadalje, proces prevođenja slijedio je smjernice koje su opisali Sousa i suradnici (slika 1). Prvi je korak uključivao izravni prijevod izvorne ljestvice s engleskog na hrvatski jezik, koji su neovisno izradila dva prevoditelja: jedan liječnik govornik hrvatskog jezika s naprednim stupnjem poznavanja engleskog jezika i

Ljestvica za procjenu svrbeža u 5 koraka

Molimo Vas da ispod sljedećih pitanja i tvrdnji znakom X označite kvadratić s odgovorom koji najbolje opisuje Vaše simptome povezane sa svrbežom.

1. **Trajanje:** Koliko ste sati na dan osjećali svrbež tijekom posljednja dva tjedna?

manje od 6 sati na dan	6–12 sati na dan	12–18 sati na dan	18–23 sati na dan	cijeli dan
☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

2. **Jačina:** Ocijenite jačinu svrbeža tijekom posljednja dva tjedna:

nije bio prisutan	blag	umjeren	jak	nepodnošljiv
☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

3. **Tijek:** Je li Vaš svrbež tijekom posljednja dva tjedna postao bolji ili gori u odnosu na prošli mjesec?

potpuno se povukao	puno bolji, ali i dalje prisutan	malo bolji, ali i dalje prisutan	nepromijenjen	pogoršao se
☐	☐	☐	☐	☐
1	2	3	4	5

4. **Smanjena sposobnost:** Označite u kojoj mjeri tijekom posljednja dva tjedna svrbež utječe na Vaše sljedeće aktivnosti:

	nikad ne utječe na spavanje	povremeno otežava uspavljivanje	često otežava uspavljivanje	otežava uspavljivanje i ponekad me budi	otežava uspavljivanje i često me budi
spavanje	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5

	nije primjenjivo	nikad ne utječe	rijetko utječe	povremeno utječe	često utječe	stalno utječe
slobodno vrijeme/ društvene aktivnosti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6
kućanski poslovi/ zadaci	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6
posao/škola	☐	☐	☐	☐	☐	☐
	1	2	3	4	5	6

5. **Raspodjela:** Označite jeste li tijekom posljednja dva tjedna osjećali svrbež u navedenim dijelovima tijela. Ako dio tijela u kojem ste osjećali svrbež nije naveden, odaberite onaj koji mu je anatomski najbliži:

glava/vlasište ☐	tabani ☐	potkoljenice ☐
lice ☐	dlanovi ☐	gornja strana stopala i prsti ☐
prsište ☐	gornja strana šaka i prsti ☐	
trbuh ☐	podlaktice ☐	
leđa ☐	nadlaktice ☐	
stražnjica ☐	mjesta dodira kože s odjećom ☐	
natkoljenice ☐	prepone ☐	

SLIKA 2. – FIGURE 2. HRVATSKA VERZIJA 5-D LJESTVICE ZA PROCJENU SVRBEŽA / CROATIAN VERSION OF 5-D ITCH SCALE

TABLICA 1. PRIJEVOD, ISPRAVCI I POVRATNI PRIJEVOD 5-D LJESTVICE ZA SVRBEŽ

TABLE 1. FORWARD TRANSLATION, CORRECTIONS AND BACKWARD TRANSLATION OF 5-D ITCH SCALE

Original na engleskom jeziku / Original in English	Izravni prijevod / Forward translation	Korekcije / Corrections	Povratni prijevod / Backward translation
1. scale	mjerilo	ljestvica	scale
2. duration	trajanje	-	duration
3. degree	stupanj	-	degree
4. direction	smjer	tijek	flow
5. disability	invalidnost	nesposobnost	disability
6. distribution	raspodjela	-	distribution
7. intensity	intenzitet	jačina	intensity
8. impact	udar	utjecaj	influence
9. leisure / social	slobodno vrijeme / društvene aktivnosti	-	leisure / social
10. housework / errands	kućanski poslovi / zadaci	-	housework / errands
11. work / school	posao / škola	-	work / school
12. head / scalp	glava / tjeme	-	head / scalp
13. face	lice	-	face
14. chest	prsa	prsište	chest
15. abdomen	trbuh	-	abdomen
16. back	leđa	-	back
17. buttocks	stražnjica	-	buttock
18. thighs	natkoljenice	bedra	thighs
19. soles	tabani	-	soles
20. palms	dlanovi	-	palms
21. tops of hands / fingers	vršak ruku / prsti	gornja strana šaka / prsti	hand / fingers
22. forearms	podlaktice	-	forearms
23. upper arms	nadlaktice	-	upper arms
24. point of contact with clothing	kontakt s odjećom	mjesta kontakta s odjećom	places of contact with clothes
25. lower legs	donje noge	potkoljenice	shins
26. tops of feet / toes	vršak stopala / nožni prsti	gornja strana stopala / nožni prsti	tops of feet / toes
27. groin	prepone	-	groin

jedan izvorni govornik hrvatskog jezika, profesor engleskog jezika. U drugom koraku hrvatske su prijevode neovisno prevela natrag na engleski dva druga prevoditelja, koji nisu bili upoznati s izvornom verzijom. U trećem i četvrtom koraku međusobno su uspoređene dvije hrvatske verzije te s izvornom engleskom verzijom. Ovaj je proces proveden u sklopu panela koji su činila dva dvojezična govornika hrvatskog jezika, jedan stručnjak koji je izvorni engleski govornik te u konzultaciji s prevoditeljima koji su bili uključeni u izravni i povratni prijevod. Konačna verzija prevedene

ljestvice oblikovana je i nazvana „Ljestvica za procjenu svrbeža u 5 koraka“ (slika 2).

Rezultati

Različite verzije 5-D ljestvice za svrbež tijekom procesa prevođenja, od izvorne do konačne hrvatske verzije, prikazane su u tablici 1. Konačna hrvatska verzija priložena je na slici 2. Tijekom procesa prevođenja identificirani su pojmovi čije izravno prevođenje nije u potpunosti odgovaralo kontekstu ili kulturološkoj percepciji svrbeža u hrvatskom jeziku i stoga su pril-

gođeni hrvatskom jeziku. Na primjer, engleski termin *scale* preveden je kao „ljestvica“, jer u hrvatskom jeziku riječ „mjerilo“ češće označava objektivne mjere, dok „ljestvica“ bolje prenosi koncept subjektivne ocjene intenziteta svrbeža. Termin *direction* zamijenjen je s „tijek“, jer u kontekstu svrbeža „smjer“ može biti dvosmislen, dok „tijek“ precizno opisuje razvoj simptoma tijekom vremena. Riječ *disability* zamijenjena je s „nesposobnost“, jer prvi pojam u hrvatskom jeziku obično označava trajnu tjelesnu invalidnost, dok „nesposobnost“ bolje odražava privremeni utjecaj svrbeža na svakodnevne aktivnosti. Anatomske termini *thighs* i *lower legs* prevedeni su kao „bedra“ i „potkoljenice“ radi preciznijeg i uobičajenijeg opisa lokacija svrbeža u kliničkoj praksi. Ove alternative odabrane su kroz diskusiju stručnog panela, utemeljenu na semantičkoj, konceptualnoj i kulturološkoj ekvivalentnosti, kako bi hrvatska verzija ljestvice bila jasna, razumljiva i primjenjiva u kliničkoj populaciji.

Rasprava

Procjena subjektivnih simptoma poput svrbeža uvijek predstavlja izazov u kliničkoj praksi. U tu svrhu razvijeno je nekoliko instrumenata, uglavnom upitnika i vizualnih ljestvica, kako bi se objektivizirala subjektivna nelagoda, no nijedan od njih nije pokrивao sve potrebne aspekte svrbeža.^{1–4} Među njima, 5-D ljestvica za svrbež pokazala se valjanim i pouzdanim alatom za procjenu svrbeža u različitim etničkim skupinama.⁶ Nedostatak takvih alata u hrvatskoj kliničkoj praksi i kliničkim ispitivanjima usmjerio je potrebu za ovim prijevodom i kulturnom adaptacijom. Hrvatska verzija 5-D ljestvice za svrbež u prvom je redu razvijena za procjenu svrbeža u bolesnika s kroničnim bolestima jetre, iako se može primijeniti i u drugim medicinskim stanjima. Među kroničnim bolestima jetre, primarni bilijarni kolangitis (PBC) posebno je opterećen svrbežom, koji zahvaća više od 50% bolesnika^{6,7} te negativno utječe na raspoloženje, kvalitetu sna te radnu i socijalnu funkcionalnost⁷. Stoga, Europsko udruženje za proučavanje bolesti jetre preporučuje aktivno liječenje svrbeža kod bolesnika s PBC-om.⁸ Svrbež je također prisutan i u drugim bolestima jetre, poput steatotičke jetre povezane s metaboličkom disfunkcijom (MASLD) gdje čak jedan od tri bolesnika ima umjeren do težak svrbež, pri čemu je izraženiji u onih s uznapredovalom fibrozom.⁹ Osiguravanje medicinske dokumentacije na materinskom jeziku bolesnika ključno je za precizniju komunikaciju i smanjenje nesporazuma, osobito pri prikupljanju subjektivnih podataka o zdravstvenom stanju. Jezična barijera može dovesti do pogrešne interpretacije medicinske terminologije i opisa simptoma, što posljedično utječe na točnost dijagnostičkih i terapijskih odluka.¹⁰ Prijevodom i prilagodbom 5-D ljestvice za svrbež na hrvatski jezik želimo poboljšati razumijevanje i prijavljiva-

nje svrbeža od strane bolesnika, što će dovesti do preciznije procjene i boljeg upravljanja ovim simptomom u našoj populaciji bolesnika.

Rezultati naše kulturne adaptacije u skladu su s iskustvima drugih zemalja koje su prevodile i validirale 5-D ljestvicu ili srodne instrumente za procjenu svrbeža. Španjolska adaptacija 5-D ljestvice, provedena prema smjernicama WHO-a i ISPOR-a, pokazala je dobru pouzdanost u populaciji bolesnika s opeklinama, potvrđujući da se struktura ljestvice može uspješno primijeniti u različitim kliničkim i kulturološkim okruženjima.¹¹ Slično tomu, turska validacija *Itch Man Scale* u pedijatrijskih bolesnika pokazala je snažnu konvergentnu povezanost s 5-D ljestvicom, što dodatno potvrđuje njezinu široku primjenjivost u mjerenju intenziteta i utjecaja svrbeža.¹² Najrecentnije, grčka validacija 5-D ljestvice u bolesnika na hemodijalizi pokazala je dobru internu konzistenciju te dobar model uklapanja u jednofaktorskoj strukturi, što je u skladu s izvornim konceptom ljestvice.¹³ Ove međunarodne adaptacije ukazuju na to da je 5-D ljestvica kulturno prilagodljiva i klinički korisna u različitim populacijama, od bolesnika s opeklinama do onih s kroničnim bubrežnim ili jetrenim bolestima. Hrvatska verzija uklapa se u ta iskustva te predstavlja nužan korak prema standardiziranom mjerenju svrbeža u našoj populaciji, uz daljnju potrebu za psihometrijskom validacijom.

Zaključak

Očekujemo da će hrvatska verzija 5-D ljestvice za svrbež biti vrijedan alat za procjenu svrbeža u kliničkim i epidemiološkim istraživanjima, osobito u bolesnika s kroničnim svrbežom. U budućim koracima planiramo provesti metrijske analize hrvatske verzije 5-D ljestvice, uključujući procjenu unutarnje konzistencije (Cronbach α) i reproducibilnosti (ICC test – retest), kako bismo potvrdili njezinu pouzdanost u hrvatskoj populaciji bolesnika.

INFORMACIJE O SUKOBU INTERESA

Autori nisu deklarirali sukob interesa relevantan za ovaj rad.

INFORMACIJA O FINANCIRANJU

Za ovaj članak nisu primljena financijska sredstva.

DOPRINOS AUTORA

KONCEPCIJA ILI NACRT RADA: VŠ, VD, IK

PRIKUPLJANJE, ANALIZA I INTERPRETACIJA PODATAKA: VŠ, LK, VD, IK, MS

PISANJE PRVE VERZIJE RADA: VŠ, LK

KRITIČKA REVIZIJA: VŠ, VD, IK, MS, AM

LITERATURA

1. Reich A, Heisig M, Phan NQ, Taneda K, Takamori K, Takeuchi S i sur. Visual analogue scale: evaluation of the instrument for the assessment of pruritus. *Acta Derm Venereol.* 2012; 92(5):497–501.
2. Darsow U, Scharein E, Simon D, Walter G, Bromm B, Ring J. New aspects of itch pathophysiology: component analysis of atopic itch using the 'Eppendorf Itch Questionnaire'. *Int Arch Allergy Immunol.* 2001;124(1-3):326–31.
3. Yosipovitch G, Zucker I, Boner G, Gafter U, Shapira Y, David M. A questionnaire for the assessment of pruritus: validation in uremic patients. *Acta Derm Venereol.* 2001;81(2):108–11.
4. Elman S, Hynan LS, Gabriel V, Mayo MJ. The 5-D itch scale: a new measure of pruritus. *Br J Dermatol.* 2010;162(3):587–93. doi: 10.1111/j.1365-2133.2009.09586.x.
5. Sousa VD, Rojjanasrirat W. Translation, adaptation and validation of instruments or scales for use in cross-cultural health care research: a clear and user-friendly guideline. *J Eval Clin Pract.* 2011;17(2):268–74.
6. Prince MI, Chetwynd A, Craig WL, Metcalf JV, James OF. Asymptomatic primary biliary cirrhosis: clinical features, prognosis, and symptom progression in a large population based cohort. *Gut.* 2004;53(6):865–70. doi: 10.1136/gut.2003.023937. Erratum in: *Gut.* 2004;53(8):1216.
7. Younossi ZM, Bernstein D, Shiffman ML, Kwo P, Kim WR, Kowdley KV i sur. Diagnosis and Management of Primary Biliary Cholangitis. *Am J Gastroenterol.* 2019;114(1):48–63.
8. European Association for the Study of the Liver. EASL Clinical Practice Guidelines: The diagnosis and management of patients with primary biliary cholangitis. *J Hepatol.* 2017;67(1):145–72.
9. Hussain N, Gungabissoon U, Casillas L i sur. O37 Pruritus and the unrecognised impact in metabolic dysfunction associated steatotic liver disease (MASLD). *Gut.* 2024;73:A21–A22.
10. Abdullah AH, Ibraheem MA. Lost in translation: The impact of foreign language reliance in medicine on public health. *Med Rep.* 2024;3.
11. Calcagno Lüer M, Diez CS, Troncso Olchevskaia E, Ramirez Pittaluga E, Macchiavello Macho R. Spanish translation and cultural adaptation of the 5-D itch scale in burn patients. *Burns.* 2022;48(3):723–28. doi: 10.1016/j.burns.2021.06.002.
12. Tuncbilek Z, Demir S, Karahan S, Ozyurt N, Sahin S, Senel E. Reliability and validity of the Turkish language Itch Man Scale in pediatric burn survivors. *Burns.* 2025;51(6):107530. doi: 10.1016/j.burns.2025.107530.
13. Liossatos A, Panagiotou A, Papageorgiou D, Alikari V, Gerogianni G, Lykiardopoulou E i sur. Translation, Reliability and Validity of the Greek Version of the 5-D Itch Scale in People With Chronic Kidney Disease Receiving Haemodialysis. *Cureus.* 2025;17(1):e78117. doi: 10.7759/cureus.78117.

